

Visszatérés a régihez vagy új irány?

Magyarország Helyreállítási és
Ellenállóképességi Terve **vízgazdálkodási**
szempontból

Dedák Dalma
környezetpolitikai szakértő

Miért különösen fontos a vízgazdálkodás?

- Nélkülözhetetlen erőforrás gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból egyaránt
 - Az éghajlat változását a vizes élőhelyek, víztől függő ökoszisztémák sínylik meg
 - A klímaváltozás és a hazai vízgazdálkodás hatásai összeadódnak
 - 19. századi vízrendezések Európa legnagyobb tájatalakító munkái
 - Vizesélőhelyeink több mint 90%-a eltűnt
 - vizeink 95%-a határon túlról érkezik
 - több víz távozik az országból, mint amennyi érkezik: évente a Balaton térfogatának csaknem háromszorosát engedjük elfolyni
- ➔ Túlzásba vittük a lecsapolásokat és folyószabályozást, és gazdasági igények kielégítésének rendeltük alá a vízgazdálkodásunkat
- ➔ Napjainkban a mezőgazdasági aszálykárok messze túlmutatnak az ár- és belvíz okozta problémákon → DE ennek területhasználati okai is vannak!

Természetes módszerekre alapozott vízmegtartó megoldások

- Javítják a környezet mikroklímáját
- A kistáji vízkörforgás helyreállításában nagy szerepük van
- Környezetükben hozzájárulnak a harmatképződéshez
- A környezetükben emelik a talajvízszintet és a talaj vízzel való telítettségét
- Kiegyenlítik az egyre szélsőségesebbé váló klimatikus viszonyokat
- Hozzájárulnak a villámárvizek elleni védelemhez
- Védik a talajt a heves csapadék okozta, illetve aszályos időben a szél okozta eróziótól
- Élőhelyet biztosítanak számos őshonos élőlénynek
- Turisztikai és rekreációs jelentőségük van
- És olcsó a kivitelezésük...

Vízgazdálkodás a HET 2021. április 13-ai változatában

tervezett reform/beruházás	költség (milliárd Ft)	Tevékenységek, beruházások
szemléletformálás	0,072	<ol style="list-style-type: none"> 1. Víztakarékos öntözési módszerek 2. Vizek helyben tartásának jelentősége 3. Éghajlati eredetű károk mérséklése a mezőgazdaságban 4. Közösségi formálódás előnyei
Főművi öntözőrendszerek építési munkái, új hálózatok és rendszerek kialakítása	80	<ol style="list-style-type: none"> 1. Homokhátság vízpótlása (észak és kelet) 2. Jánossomorja térségének öntözésfejlesztése 3. Keleti-főcsatorna és övcsatornáinak rekonstrukciós munkái 4. Apátfalva-Mezőhegyesi öntözőrendszer fejlesztése 5. Rábaköz-Tóköz öntözésfejlesztése
A főművi fejlesztésekkel megvalósuló vízutánpótlás hatásterületének kiterjesztése	76,54	
Természetvédelem	6,577	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Hanság ökológiai vízpótlása 2. Rábaköz-Tóköz vízellátásának javítása és a Rába holtágainak rehabilitációja 3. A Homokhátság vízpótlásának hatásterületén tervezett természetvédelmi célú beruházások
Monitoring rendszer kiépítése	0,32	Digitalizáció, vízkészletek nyomonkövetése
összesen:	163,509	

Javaslatok a zöld átálláshoz a vízgazdálkodásban

1. A vízvezetés megakadályozására és a természetesen megjelenő csapadék- és belvíz megőrzésére hasonló, vagy magasabb összeget szükséges elkülöníteni, mint öntözésfejlesztésre.
2. Szükséges lenne projekteket kidolgozni és finanszírozni a keretből vízjárta területek és folyóktól elcsatolt mélyárterek természetvédelmi szempontú rehabilitációjára, és ártéri környezetgazdálkodási mintaprojektek létrehozására.
3. Kérjük a szemléletformálásra szánt összegek számottevő növelését és civilek számára is hozzáférhető, szemléletformálási programok indítására dedikált keret létrehozását.
4. Kérjük, hogy mindazon tervek esetén, ahol ökológiai célkitűzések jelennek meg a szövegben, az arra válaszul adott beavatkozások tekintetében is ökológiai fejlesztések jelenjenek meg.
5. Ne kerüljenek az HET-be olyan intézkedések tervei, melyek háttérbe szorítják a természeti erőforrások megőrzését és igazságos elosztását – mind a jelen, mind a jövő generációk között –, valamint számottevően csökkentik a biológiai sokféleséget.

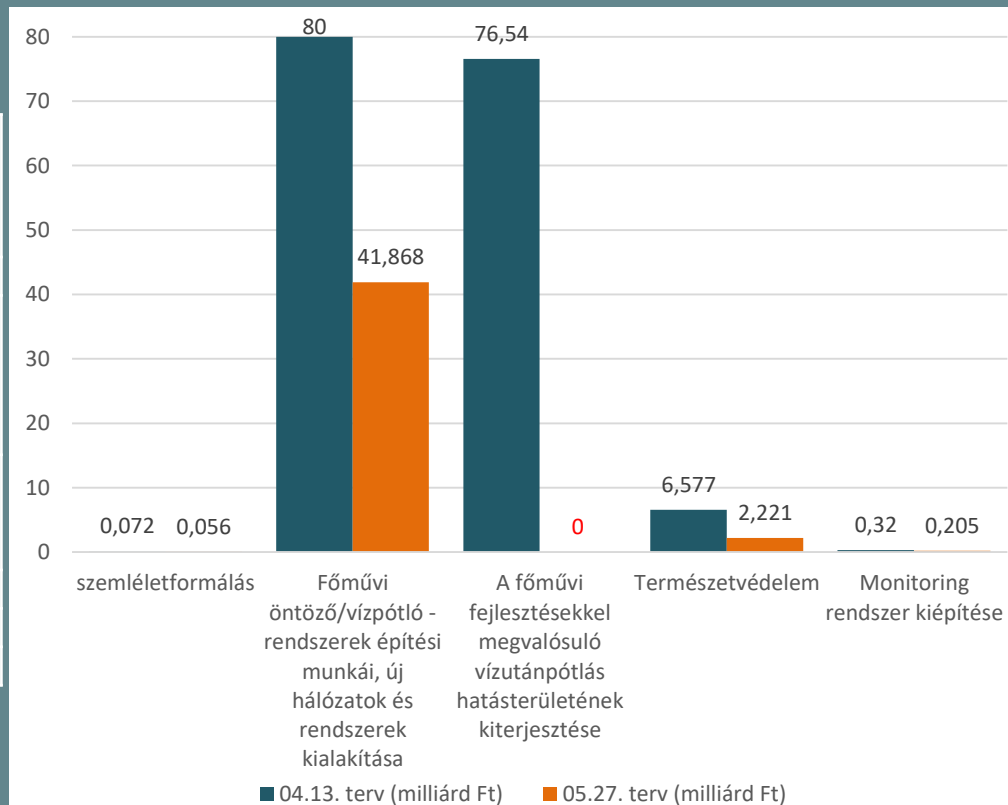

Vízgazdálkodás a HET 2021. május 17-ai változatában

tervezett reform/beruházás	költség (milliárd Ft)	Tevékenységek, beruházások
Szemléletformálás	0,056	<ol style="list-style-type: none"> 1. Víztakarékos öntözési módszerek 2. Vizek helyben tartásának jelentősége 3. Éghajlati eredetű károk mérséklése a mezőgazdaságban 4. Közösségi formálódás előnyei
Főművi <u>vízpótló</u> rendszerek építési munkái, új hálózatok és rendszerek kialakítása	41,868	<ol style="list-style-type: none"> 1. Homokhátság vízpótlása (észak és kelet) 2. Jánossomorja térségének öntözésfejlesztése 3. Keleti-főcsatorna és övcsatornáinak rekonstrukciós munkái 4. Apátfalva-Mezőhegyesi öntözőrendszer fejlesztése 5. Rábaköz-Tóköz öntözésfejlesztése
A főművi fejlesztésekkel megvalósuló vízutánpótlás hatásterületének kiterjesztése	0	
Természetvédelem	2,221	<ol style="list-style-type: none"> 1. A Hanság ökológiai vízpótlása 2. Rábaköz-Tóköz vízellátásának javítása és a Rába holtágainak rehabilitációja 3. A Homokhátság vízpótlásának hatásterületén tervezett természetvédelmi célú beruházások
Monitoring rendszer kiépítése	0,205	Digitalizáció, vízkészletek nyomonkövetése
összesen:	44,35	

Változások

tervezett reform/beruházás	04.13. terv (milliárd Ft)	05.27. terv (milliárd Ft)
Szemléletformálás	0,072	0,056
Főművi öntöző/vízpótló -rendszerek építési munkái, új hálózatok és rendszerek kialakítása	80	41,868
A főművi fejlesztésekkel megvalósuló vízutánpótlás hatásterületének kiterjesztése	76,54	0
Természetvédelem	6,577	2,221
Monitoring rendszer kiépítése	0,32	0,205
összesen:	163,509	44,35

Javaslatok a zöld átálláshoz a vízgazdálkodásban

1. A vízvezetés megakadályozására és a természetesen megjelenő csapadék- és belvíz megőrzésére hasonló, vagy magasabb összeget szükséges elkülöníteni, mint öntözésfejlesztésre. 😞
2. Szükséges lenne projekteket kidolgozni és finanszírozni a keretből vízjárta területek és folyóktól elcsatolt mélyárterek természetvédelmi szempontú rehabilitációjára, és ártéri környezetgazdálkodási mintaprojektek létrehozására. 😞
3. Kérjük a szemléletformálásra szánt összegek számottevő növelését és civilek számára is hozzáférhető, szemléletformálási programok indítására dedikált keret létrehozását. 😞
4. Kérjük, hogy mindazon tervek esetén, ahol ökológiai célkitűzések jelennek meg a szövegben, az arra válaszul adott beavatkozások tekintetében is ökológiai fejlesztések jelenjenek meg. 😞
5. Ne kerüljenek az HET-be olyan intézkedések tervei, melyek háttérbe szorítják a természeti erőforrások megőrzését és igazságos elosztását – mind a jelen, mind a jövő generációk között –, valamint számottevően csökkentik a biológiai sokféleséget. 😞

Konklúzió

- A HET nem támogatja a szemléletváltást a vízgazdálkodásban
- Továbbra is a többletvizek elvezetése és az öntözővíz biztosítása van a fókuszban
- Bevallottan nem törekszik a vízkészletek állapotát rontó tevékenységek rendszerszintű javítására, csak kis hatásterülettel számol
- A tervezők elutasították azt a szemléletet, hogy a belvízelvezetés szárítja a tájat
- A tájhasználatváltást csupán a legkisebb költségvetésű „Szemléletformálás” elem egy része támogatja
- A mezőgazdasági beruházások „rossz” tájhasználatot konzerválhatnak, ami rontja a klímaadaptációs lehetőségeket
- A civilek „bevonása” elismerten csupán a jogilag kötelező szinten, vagyis a hatásvizsgálati eljárások véleményezése során történik meg

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!